

Recenzii

André Scrima, *Funcția critică a credinței*, prefață, traducere din franceză, note și îngrijirea volumului de Anca Manolescu, Humanitas, București, 2011, 305 p.

În cadrul Universității Catolice Saint-Joseph din Beirut (1839) s-a înființat către sfârșitul anilor 1970 un Institut de Studii Islamo-Creștine. La baza acestei inițiative s-a aflat un grup de profesori, doi creștini și doi musulmani: pr. Augustin Dupré La Tour și pr. André Scrima, din partea creștinilor și Yusuf Ibish și Hisham Nashabé, din partea musulmanilor. Demersul lor s-a concretizat în dezbateri pe teme religioase propuse în variantă „dublă”, tematica fiind tratată de un profesor musulman și de unul creștin, din punctul de vedere al celor două tradiții. Fiecare profesor asista la prelegerea colegului său și intervenea, eventual, cu observații și comentarii comparative. Două dintre aceste cursuri aparținând părintelui André Scrima, din anii 1977 și 1980, au fost editate de curând prin eforturile Ancăi Manolescu la Editura Humanitas (*Funcția critică a credinței*), constituind o adevărat revelație pentru cititorul român puțin familiarizat cu personalitatea extraordinară a părintelui Scrima.

Revoluția islamică din Iranul anului 1979, condusă de ayatolahul Khomeini, a reprezentat fundalul agitat deopotrivă de insurecțiile politice și de revendicările religioase, pe care s-au concretizat reflecțiile arhimandritului ortodox. Genial prin intuiție și abisal în formulare, monah și intelectual deopotrivă, André Scrima (1925–2000) a fost și este o prezență ce scapă etichetărilor grăbite. Cu studii de filozofie, matematică și teologie, membru activ în grupul Rugului Aprins, monahul avea să plece la 28 noiembrie 1956 din România, ajungând un ambasador al Ortodoxiei și un mare gânditor referitor la locul și rolul creștinismului în modernitatea târzie. Cursurile prezentate în acest volum fac parte din perioada 1968–1989, când acesta a ocupat postul de profesor de filozofie și științei religioase la Universitatea din Beirut dar și la Universitatea Maronită Saint-Esprit din Liban.

Primul curs, păstrat parțial pe înregistrări audio, a fost ținut în semestrul II al anului universitar 1979–1980. Profesorii amintiți își propuneau să răspundă la întrebarea: *exercită conștiința credinței o funcție critică față de „ordinea lumii”?* Erau puse în cauză două instanțe, atent conturate: una religioasă și alta seculară. Părintele Scrima începe prin a analiza în amănunt ambele instanțe, în stilul caracteristic, cu interminabile volute explicative și cu prețiozități culturale. Se alege în mod deliberat sintagma „conștiința cre-